

ЗБІРКА ПІСЬМ НА БАНДУРУ COLLECTION OF BANDURA MUSIC

15

УКРАЇНСЬКІ НАРОДНІ КАНТИ UKRAINIAN FOLK CANTICLES

ПРИСВЯЧЕНО ТИСЯЧОЛІТТЮ ХРЕЩЕННЯ РУСИ-УКРАЇНИ 988-1988

ЗБІРКА НОТ НА БАНДУРУ 15

УКРАЇНСЬКІ НАРОДНІ КАНТИ

зібрав Ігор Махлай

COLLECTION OF BANDURA MUSIC 15

UKRAINIAN FOLK CANTICLES

compiled by Ihor Mahlay

Publication funded by:

FRIENDS OF THE
UKRAINIAN BANDURIST CHORUS
P.O. Box 12129
Hamtramck, Michigan 48212

BANDURA EDUCATIONAL COMMISSION
4403 Tamarack Drive
Parma, Ohio 44134
U.S.A.

First Edition
July, 1988
300 copies

Із широким розвитком кобзарського мистецтва за останніх декілька років, виникла потреба видавництва нот на бандуру та інших наукових матеріалів. Від освітньої комісії виходить цей черговий збірник народних кантів підчас тисячоліття Хрещення України. Дякуємо Миколі Дейчаківському, Маркові Фаріонові та Олегові Махлаю за співпрацю, а Українській Капелі Бандуристів ім. Т. Шевченка за підтримку.

Зможемо продовжувати цю працю лише за Вашою допомогою. Ваші завваги про збірники та матеріальну підтримку радо приймаємо.

др. Ігор Махлай
освітній координатор

Within the last several years, the bandura has grown in popularity. The need for published music and educational material has become a necessity. The Educational Commission is publishing this collection of Folk Canticles during the year of the Millennium of Christianity in Ukraine. We thank Mykola Deychakiwsky, Marko Farion and Oleh Mahlay for their cooperation and the Friends of the Ukrainian Bandurist Chorus for the financial support.

Your continued support is needed. Comments and donations are welcome.

Dr. Ihor Mahlay
educational coordinator

ЗМІСТ / CONTENTS

ВСТУП / INTRODUCTORY REMARKS	2
СТРАШНИЙ СУД	3
ПОТОП /на однородний хор/	6
ПОТОП /на мішаний хор/	7
ЧЕРЕЗ ПОЛЕ ШИРОКЕЄ	8
СИРІТКА	10
СКОРБНАЯ МАТИ	12
ОЙ, ЗІЙШЛА ЗОРЯ	14
СВЯТИЙ ЮРІЙ	16
НЕМА В СВІТІ ПРАВДИ /на сольовий голос/	18

Канти це релігійні пісні які появились в Україні на початку 17-го століття. Саме слово кант походить із латинського 'cantus'/спів/, але українські канти не мають нічого спільного з західньо-європейськими григоріанськими кантами. Канти творили відомі і невідомі автори по братських школах, академіях та монастирях. Ці автори творили тексти тодішньою книжною напівцерковно-слов'янською мовою й пристосовували до них мелодії народних пісень, або творили свою оригінальну мелодію в стилі народної пісні. Гармонізували вони ці твори в найпростіший спосіб, переважно на три голоси, де верхні два голоси ішли паралельно у терціях, а бас піддавав гармонійний фундамент. Мелодійність і простота гармонізації та строфічна форма кантів, спричинили їхній популяризації. серед народних мас. Вже у 18-ому столітті канти набирали що раз більше народного характеру, і співались майже цілковито українською мовою.

Крім кантів, ще від прийняття християнства в Україні, співали духовні пісні або псалми. Нарід виконував їх багатоголосним, хоровим способом. Тематично були 3 головні роди кантів та псалмів: 1- чисто духовні на церковні тексти, 2- про святих, та 3- моралізаторські. Канти і псалми були великою частиною репертуару лірників та кобзарів-бандуристів. Тому, Освітня Комісія вважає за потрібне видання цього збірника- щоби доповнити репертуар учнів бандуристів релігійними творами, які виконували кобзарі. Це буде нашим внеском до відзначення Тисячоліття Хрещення Руси-України.

- М. Дейчаківський

Ukrainian "kanty", or canticles, are basically religious folk songs. Though the name is derived from the Latin cantus (chant), musically "kanty" are not related to Western-European Gregorian chant. They first began to appear in Ukraine at the turn of the 17th century, being composed in monasteries, brotherhoods, and academies. The language was, for the most part, vernacular Ukrainian, however, with a heavy Church Slavonic influence. The "kanty" melodies were either actual pre-existing folk melodies or composed in the folk style. Harmonizations were simple and homophonic - three voices, with the top two moving in parallel thirds and the bottom voice supplying an instrumental-like bass line. Their form is strophic. By the 18th century, "kanty" became very popular among the masses and took on even more of a folk character.

Besides "kanty", there were other religious songs, called "psalmy" (psalms), which were sung by the people from the times of the adoption of Christianity in Ukraine in 988. These were usually performed in the polyphonic choral style of Ukrainian folk song. The themes of "psalmy" and "kanty" were threefold: 1), biblical, 2) about saints, and 3) moralizing. "Psalmy" and "kanty" constituted a significant share of the repertoire of banduristy, kobzari and lirnyky - minstrels of the 17th, 18th, and 19th centuries. Thus the Bandura Educational Commission considered these works an important addition to the repertoire of today's bandurists, and one way to retain and develop our Ukrainian religious heritage. This edition commemorates the Millennium of Christianity in Rus-Ukraine.

- M. Deychakiwsky

СТРАШНИЙ СУД

обр. П. Демуцького /Г.К./

ДУЕТ (ЧОЛ)

С А
Т Б

1 *mp* Ког-да час прихо-дять, треба по-мі-ра-ти.
2 Як Господь хресті по-ка-же Благовір-ним яс-ний.

ХОР

Хоч я-ке-є бо-гацт-во треба по-ки-да-ти.
в той же час христия-не, всім Нам бу-де страшний. 2 О-чі бу-дем

Час годи-на

у плива-є страшний судся приолижа-є. Го-туй-мо-ся всі
за-кри-ва-ти бо ве-ликий страх бу-де ма-ти як сой-де Христос

ркінець віка прий-де
 55 страшний суд насту-----пить,

mf
p
 55

p а хто добре чи--нить,
 царстві-----я дос #-----ту--пить.

p

ХОР АУЕТ (Чол.) ХОР
 1 Ой ког-да кінець віка
 2 Ой вже плач---мо ми всі
 Гм..... 2 На безсмертний час роз--

p

ДУЕТ (ЖИМ.)

при-бли-жасть-ся. Гм... 1 Ой тог-да страшный суд при-бли-жа-сть-ся.
 -миш-ля-с-мо. 2 На безсмерт-ний час роз-миш-ля-с-мо

ко-нець ві-ка при-де страшний суд нас-ту-пить,

р а хто до-бре чи-нить, *mp* цар-стві-я до-сту-пить.

p *mp*

ПОТОП
на однородний хор

обр. М. Леонтовича
/Г.К./

SOLO

Сказав Господь Своїм духом слухай Ною своїм вухом

строй ковчег строй ковчег строй ковчег

1 Сказав Господь, Своїм Духом: "Слухай Ноем, своїм вухом,
строй ковчег" /4/

2 "Нашлю води превеликі, вигубити рід на віки,
од людей, од скота" /2/

3 З хатів вибігали, в круті гори утікали,
там спастись. /4/

4 В ті дні потоп продовжався, Ноем ковчег зберігався.
сорок день, сорок ніч. /2/

5 В вечорі зоря з'явилась, голубиця возвратилась.
суша бисть. /4/

ПОТОП
на мішаний хор

обр. М. Леонтовича
/Г.К./

Soprano (S): Гмм... Сказав Господь Своїм Ду- хом Слухай Но- ю своїм ву- хом

Alto (A): Гмм...

Tenor (T): Гмм...

Bass (B): Гмм...

Chorus (I, II, III, IV):
строй ковчег строй ковчег строй ковчег строй ковчег
строй ковчег строй ковчег строй ковчег строй ковчег

The score is written in 3/4 time. The vocal parts feature a melodic line with lyrics, while the piano accompaniment provides harmonic support with chords and rhythmic patterns. The chorus part consists of a rhythmic, repetitive melody.

ЧЕРЕЗ ПОЛЕ ШИРОКЕЄ

обр. В. Китастого

The musical score is arranged in three systems. The first system includes vocal parts (Soprano and Tenor) and piano accompaniment (I and B). The vocal lines are marked with '1' and '2' for different phrases. The piano accompaniment features a prominent bass line with a 'p' dynamic marking. The second system is a vocal duet with piano accompaniment, marked 'Tutti'. The lyrics are: 'ши-ро ке-є та че-рез мо-ре гли-бо-ке-є Пре-чис-та-я та Пре-чис-та-я Бо-жа Ма-ти'. The piano accompaniment consists of chords in the right hand and a bass line in the left hand. The third system features a solo bass line (B) and piano accompaniment (I and II). The lyrics are: '3 Де Христа взя-ли на роз-пя-ли гвоздями ру-ки приби-ва-ли'. The piano accompaniment includes a 'f' dynamic marking and a 'p' dynamic marking.

Soprano (S) and Tenor (Т) parts with lyrics: 1 Через по- 2 Туди іш-ла

Tutti

ши-ро ке-є та че-рез мо-ре гли-бо-ке-є
Пре-чис-та-я та Пре-чис-та-я Бо-жа Ма-ти

Solo

Bass (B) part with lyrics: 3 Де Христа взя-ли на роз-пя-ли гвоздями ру-ки приби-ва-ли

S
A

4 Сла-ви-мо Те-бе Си-не Бо-жий та Тво-я лас-ка

T

B

SOLO

та Тво-я лас-ка нам по-мо-же

S
A

нам по-мо-же та Тво-я лас-ка нам по-мо-же

T

B

СИРІТКА

обр. Я. Яциневича /Г.К./

СОЛЬО 1,4,5

1 Ди-вна-я го-ди-на по світу настала не одна си-рітка без неньки зосталась.
 4 Верни-ся сиріт-ко далекий світ зайдеш своєї матіньки до-ві-ку не знайдеш.
 5 Бо твоя матінька на високій горі спочиває вона вгробовому до-мі.

ХОР

СА

2 Ой пі--шла си--ріт-ка по світу блука----ти рідно--ї сво-є---ї
 3 Гос-подь зустріча--є став її пи-та---ти: "ку-ди йдеш сирітко?"
 6 Тай пішла си--ріт-ка на той гріб плакати і там о-бі-зва--лась

ТБ

І

ІІ

Б

2,6

2 ма--тін--ки шу---ка-----ти. сольо " ма--тін--ки шу---ка-----ти".
 6 ї---ї рід-на ма-----ти хор Гм.....

ТБ

І

ІІ

Б

СКОРБНАЯ МАТИ

автор невідомий /І.М./

С
А
Т
Б

Скорб-на-я Ма-ти під хрестом сто-я-ла гір-ко ри-да-ла

І
Б

В слъозах промов-ля-ла: Ой Си-ну Си-ну за я-ку про-ви-ну

пе-ре-но-сиш ни-ні тяж-ку-ю го-ди-ну на хре-сті

1 Скорбная Мати під хрестом стояла,
Гірко ридала в сльозах промовляла:
"Ой, Сину, Сину, за яку провину
Переносиш нині тяжкую годину на хресті.

2 Я Тебе купала дрібними сльозами,
Як малим ховала перед ворогами;
А нині плачу, бо Тебе вже трачу,
Вже Тя, Милый Сину, більше не побачу, Сину мій.

3 Моя Опоро, Мій Ти Світе ясний,
Гаснеш за скоро, в'янеш безчасно.
А що ж зі мною стане сиротою,
Я сама на світі, як билина стою під хрестом.

4 Мій Боже Милый! Усередно Тя молю:
Подай мені сили у нещаснім болю,
Тебе благаю, як сама лиш знаю,
І Тобі днесь Сина Мого поручаю на хресті.

ОЙ ЗІЙШЛА ЗОРЯ
Кант Почаївської Богородиці

М. Леонтович
/із репертуару У.К.Б./

solo

Ой зійшла зоря вечере-ро-ва-я

p Мм.....

над По-ча-є-вом ста-ла

..... над По-ча-є-вом

piu mosso *allegro*

як та чор-на хма-ра

виступа-ло ту-рецьке-є військо чор-на хма-ра

- 1 Ой, зійшла зоря вечорова, над Почаєвом стала.
Виступало турецьке військо, як та чорна хмара.
- 2 Турки з татарми брами облягали, монастир воювати.
Матір Божа Почаївська, буде нас рятувати.
- 3 Отець Залізо з келії вийшов,- сльозами умліва:
"Ой, рятуй, рятуй Боже Мати. Монастир загибає!"
- 4 Ой, вийшла, вийшла Боже Мати та й на хресті стала.
Кулі вертала, турків вбивала, монастир рятувала.

СВЯТИЙ ЮРІЙ

обр. О. Махляя

ВАРІАНТ 1

ПОРЯДОК
ВИКОНАННЯ

Вступ
1,2 - Варіант А
3,4 - Варіант Б
Перегра
5,6 - Варіант В
7,8 - Варіант А
Перегра
9,10 - Варіант Б

ВСТУП/ПЕРЕГРА

ВАРІАНТ Б

1 Були люди невірні, Вони в Бога не вірили.	6 Єму з рота огонь паше, Єму з очей іскри сиплять.
2 А вірили у смочище, У лютеє да змієще.	7 Де не взявся Святий Юрій На конику із копієм.
3 Дали к смоку да оброку, Що неділі по людині.	8 Вдарив смока серед ока, Забив смока на пів віка.
4 Прийшла черга аж на князя, Хоч сам ступай, хоч дочку дай.	9 В цілом світі розписання, В цілом світі розсилення.
5 Аж тут летить аж смочище, Да лютеє, да змієще.	10 Щоб читали, щоб писали, Георгія святкували.

ВАРІАНТ В

об-на ро-ку що не ді-лі по лю-ди ні 4•При-
на кня-зя хоч сам ступай хоч доч-ку дай 5•Аж

/сольо/

6 тут ле- тить аж смо- чи- ще да лю-
му з ро- та о- гонь па- ще е- му

Tutti
те- є да змі- є- ще да змі- є- ще 6 6-
з о- чей і- скри си- плять і- скри си- плять 7 Де

варіант 1

Сольо

Нема в світі правди правди зіська-ти що тепер неправ-да стала правдува-ти

не

Банг

Бас

варіант 2

Що вже правда У панів у темни-ці а щира неправ-да з пана-ми всвітли-ці

тепер

1 Нема в світі правди, правди не зіскати Що вже тепер правда стала неправдою жити,	9 Нема в світі правди, правди не зіскати... Тільки у світі правди- як отець-рідна мати!
2 Що вже тепер правда у панів у темниці, А щира неправда з панам в світлиці!	10 А де ж то її узяти? Її ні купити, ані заслужити, Увесь світ ізходити, правди не зошити.
3 Що вже тепер правда стоїть у порога, А щира неправда з панам кінець стола!	11 Були ж колись дітки, та стали сирітки, Не мають вони собі помочи нівідки.
4 Тепер уже правда у панів під ногами, А щира неправда сидить між панам!	12 Плачуть вони ж, плачуть, не можуть пробути, Свої рідної матері забути: Орлице-мати Де ж нам тебе взяти?
5 Тепер уже правду ногами топтають, А щирину неправду медом-вином напувають!	13 Тебе ні купити, ані заслужити, Увесь світ ізходити, правди не зошити.
6 Тепер уже правда у панів у недолі, А щирая неправда у добрій волі!	14 Хотя б то ми мали ангельські крила, То б ми полетіли та тебе б увиділи,
7 Уже тепер правда - правда помирає, А щира неправда весь світ пожирас!	15 Бо вже кінець віку уже приближався: Хоч рідного брата тепер стережися!
8 Уже тепер правда - правда вже померла, А щира неправда увесь світ зажерла!	16 Бо із ними у суді стати - правди не зіскати, А тільки сріблом-златом панів насичати..."